

DIFFICULTY AND CHALLENGES IN TEACHING POLITICAL THEORY AT QUANG BINH UNIVERSITY TODAY VIEWS FROM TEACHERS AND STUDENTS

NHỮNG KHÓ KHĂN, THÁCH THỨC TRONG DẠY HỌC LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ Ở TRƯỜNG ĐẠI HỌC QUẢNG BÌNH HIỆN NAY NHÌN TỪ PHÍA NGƯỜI DẠY VÀ NGƯỜI HỌC

Lương Thị Lan Huệ
Trường Đại học Quảng Bình

ABSTRACT: Teaching political theory subjects plays an important role in the comprehensive development of young people's personalities, while contributing to establishing the spiritual foundation of Marxism-Leninism and Ho Chi Minh ideology in society. The article analyzes the challenges and difficulties that affect the quality of teaching Political Theory subjects. From there, the article proposes several solutions to enhance the quality of teaching and learning political theory at Quang Binh University today.

Keywords: Teaching political theory, Marxist-Leninist science and teaching methods.

TÓM TẮT: Dạy học các môn Lý luận chính trị đóng vai trò quan trọng trong việc phát triển nhân cách toàn diện cho thế hệ trẻ, đồng thời góp phần xác lập nền tảng tinh thần chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh trong đời sống xã hội. Bài viết phân tích các yếu tố khó khăn, thách thức tác động làm ảnh hưởng đến chất lượng dạy học các môn Lý luận chính trị từ đó bài viết đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao chất lượng giảng dạy và học tập các môn Lý luận chính trị ở Trường Đại học Quảng Bình hiện nay.

Từ khóa: Dạy học lý luận chính trị, phương pháp dạy học, khoa học Mác - Lênin.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Dạy và học lý luận chính trị ở Việt Nam hiện nay dựa trên nền tảng chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, chủ trương, chính sách pháp luật của Đảng và Nhà nước; Đây là các môn học đóng vai trò to lớn trong việc xác lập nền tảng tinh thần của xã hội, hình thành thế giới quan khoa học, nhân sinh quan tích cực cho sinh viên. Cùng với các môn học khác, lý luận chính trị đã và đang góp phần tạo nên những công dân vừa hồng, vừa chuyên cho xã hội.

Mặc dù trong thời gian qua, Trường Đại học Quảng Bình đã chú trọng đổi mới phương pháp dạy học theo hướng phát

triển phẩm chất và năng lực người học, thực hiện đổi mới nội dung chương trình, thời lượng giảng dạy theo chỉ đạo của Bộ Giáo dục và Đào tạo, nhưng đến nay, Lý luận chính trị vẫn chưa phải là môn học được nhiều sinh viên yêu thích, thậm chí nhiều sinh viên tỏ ra e ngại khi học môn này. Kết quả kiểm tra, đánh giá quá trình học tập của sinh viên đối với các môn lý luận chính trị chưa đạt được kết quả như mong đợi. Có rất nhiều nguyên nhân dẫn đến thực trạng này, trong đó, nguyên nhân trực tiếp, chủ yếu nhất là do từ phía người dạy và người học. Đặc thù của các môn Lý luận chính trị là có tính lý luận, trừu tượng, đối với sinh viên đây là môn học khó. Tình

hình trên đặt ra yêu cầu đối với giảng viên Lý luận chính trị đó là phải nhận diện rõ những khó khăn, thách thức trong dạy học để từ đó đặt ra giải pháp nhằm nâng cao chất lượng dạy học bộ môn này tại Trường Đại học Quảng Bình trong thời gian tới.

2. NỘI DUNG

2.1. Những thách thức khó khăn trong giảng dạy lý luận chính trị - Về phía giảng viên

Theo Từ điển Tiếng Việt “Lý luận là hệ thống tư tưởng được khái quát từ kinh nghiệm thực tiễn, có tác dụng chỉ đạo thực tiễn” [5; tr544]. Như vậy, lý luận được hình thành từ thực tiễn, trên cơ sở khái quát những những kinh nghiệm hoạt động thực tiễn phong phú, đa dạng của con người. Từ đó có thể định nghĩa lý luận chính trị là hệ thống các quan điểm, chủ trương, đường lối, chính sách của một đảng, một giai cấp để giành, giữ và thực thi quyền lực nhà nước.

Giảng dạy lý luận chính trị ở Việt Nam dựa trên các nguyên lý, quy luật của chủ nghĩa Mác - Lênin, đường lối, chủ trương, chính sách pháp luật của Đảng và Nhà nước Việt Nam. Lý luận chính trị có vai trò đặc biệt quan trọng đối với Đảng và hoạt động lãnh đạo của Đảng, là ngọn hải đăng soi đường, chỉ lối. Trong quá trình lãnh đạo cách mạng, Đảng ta luôn xác định giáo dục lý luận chính trị là một bộ phận quan trọng của công tác tư tưởng, góp phần xây dựng, bồi đắp nền tảng tinh thần cho xã hội.

Trường Đại học Quảng Bình là trường đại học duy nhất của tỉnh Quảng Bình có nhiệm vụ đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao; thực hiện nghiên cứu khoa học và chuyển giao công nghệ, phục vụ cho sự nghiệp phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh Quảng Bình và cả nước. Năm 2017, Nhà

trường đã được kiểm định chất lượng đạt chuẩn giáo dục đại học quốc gia. Với giá trị cốt lõi là chất lượng, hiệu quả và phát triển bền vững, Nhà trường luôn đổi mới trong công tác quản lý, giảng dạy nhằm nâng cao chất lượng đào tạo và nghiên cứu khoa học.

Thực hiện kế hoạch số 525/KH-BGDĐT ngày 19/6/2019 của Bộ Giáo dục và Đào tạo, việc giảng dạy và học tập các môn Lý luận chính trị ở các trường đại học nói chung và Trường Đại học Quảng Bình nói riêng có thay đổi cơ bản. Đó là các nội dung Triết học Mác - Lênin, Kinh tế chính trị và Chủ nghĩa xã hội khoa học đã trở thành ba học phần độc lập và tăng thời lượng giảng dạy từ 1 đến 2 tín chỉ. Sự thay đổi về thời gian giảng dạy có ý nghĩa lớn trong việc góp phần hỗ trợ giảng viên truyền tải nội dung kiến thức, nâng cao năng lực tự nghiên cứu, thực hành và trải nghiệm của người học. Nội dung giáo trình có tính chuyên sâu, cập nhật, bổ sung những quan điểm của Đảng và nhà nước Việt Nam trong giải quyết các vấn đề chính trị xã hội.

Thời gian qua, Trường Đại học Quảng Bình đã tích cực triển khai các chuỗi hoạt động như tổ chức Hội thảo về đổi mới phương pháp dạy học các môn Lý luận chính trị trong thời đại cách mạng công nghiệp 4.0; Tổ chức nghiên cứu, báo cáo chuyên đề về dạy học các môn Lý luận chính trị, dự giờ, thao giảng, nghiên cứu đề tài khoa học và công nghệ cấp cơ sở, cấp tỉnh liên quan đến đổi mới phương pháp dạy học và vận dụng vận sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, Tư tưởng Hồ Chí trong thời đại mới. Qua đó, giảng viên nhận thức sâu sắc rằng thời đại hiện nay, người học tiếp nhận thông tin rất đa dạng, nhà trường không phải kênh thông tin duy nhất, do đó, giảng viên cần phải linh hoạt trong việc sử dụng các

phương pháp dạy học theo hướng kích thích tính tích cực học tập của người học. Một số phương pháp dạy học hiện đại đã được ứng dụng trong dạy học đưa lại kết quả cao đó là dạy học trực tuyến Elearning, dạy học kết hợp, dạy học bằng sơ đồ tư duy, dạy học bằng phương pháp tình huống... Bên cạnh những mặt tích cực, dạy học các môn Lý luận chính trị ở Trường Đại học Quảng Bình còn tồn tại nhiều khó khăn, bất cập.

Thứ nhất, có nhiều tiết dạy giảng viên lạm dụng phương pháp thuyết trình làm cho không khí lớp học nhàm chán, chất lượng dạy học chưa cao.

Mặc dù, đổi mới phương pháp dạy học theo hướng phát huy tính tích cực của sinh viên đã trở thành nguyên tắc dạy học, được quán triệt đến từng giảng viên, tuy nhiên đến nay phổ biến vẫn là phương pháp dạy học truyền thống, giảng viên thuyết giảng, sinh viên nghe và ghi chép lại. Nhiều giảng viên đã lạm dụng phương pháp này làm cho không khí lớp học trở nên nặng nề, hiệu quả dạy học chưa cao. Chính giảng viên cũng cảm thấy căng thẳng và mệt mỏi do áp lực thời gian và nội dung cần truyền tải. Chúng ta biết rằng phương pháp dạy của thầy quyết định phương pháp học của trò, phương pháp học của trò có tác động nhất định đến phương pháp dạy của thầy. Vì vậy, nếu sử dụng thuần túy phương pháp này sẽ không tạo cho sinh viên thói quen tự học, tự nghiên cứu. Hậu quả là làm triệt tiêu tính tự giác, tích cực, chủ động, sáng tạo của sinh viên trong học tập, hiệu quả dạy học không cao và tầm vĩ mô thì chi phí đào tạo không hiệu quả.

Thứ hai, nhiều giảng viên chưa linh hoạt trong vận dụng phương pháp dạy học tích cực.

Một số giảng viên sử dụng phương

pháp dạy học tích cực chủ yếu thảo luận nhóm, phương pháp hỏi đáp nhưng chưa đầu tư xây dựng hệ thống câu hỏi dẫn đến lên lớp đặt câu hỏi tùy tiện như câu hỏi quá dễ, quá khó, quá dài, nội dung nào cũng nêu câu hỏi dẫn đến mục tiêu bài dạy không đạt được. Mặt khác, khi sinh viên trả lời câu hỏi, giảng viên không có thói quen nhận xét, đánh giá, khích lệ, động viên. Do đó, không phát huy được hiệu quả trong dạy học. Các hình thức thảo luận rập khuôn, máy móc, chưa chú ý đến sự tham gia tích cực của các thành viên nhóm dẫn đến nhiều sinh viên quan niệm giờ thảo luận cũng là giờ nghỉ giải lao.

Thứ ba, việc liên hệ thực tiễn của giảng viên còn nhiều bất cập.

Do nhiều nguyên nhân khách quan và chủ quan khác nhau, một bộ phận giảng viên chưa chú trọng liên hệ thực tiễn, thông tin mới chưa được cập nhật kịp thời, lý giải các vấn đề thực tiễn đôi khi chưa thấu đáo dẫn đến bài giảng đơn điệu, sáo rỗng, nhàm chán. Như trên đã viện dẫn, Lý luận chính trị là tổ hợp các môn học mang tính lý luận cao song lý luận tự bản thân nó là sự tổng kết thực tiễn, vì vậy nếu trong giảng dạy giảng viên không gắn lý luận với thực tiễn thì bài dạy sẽ không có tính thuyết phục.

Thứ tư, hầu hết các giảng viên chưa chú trọng kiểm tra, đánh giá thường xuyên dẫn đến chưa kích thích được động cơ học tập của sinh viên.

Thực trạng kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của sinh viên cho thấy, giảng viên thường đầu tư ra đề kiểm tra thi kết thúc học phần mà chưa chú trọng, chưa đầu tư công sức ra đề kiểm tra thường xuyên. Theo quy định của đào tạo theo học chế tín chỉ, khi giảng viên kết thúc một tín chỉ sẽ có một bài kiểm tra. Ví dụ học phần Triết học Mác -

Lênin 03 tín chỉ sẽ có 3 bài kiểm tra. Ba bài kiểm tra làm căn cứ để đánh giá điểm kiểm tra thường xuyên của sinh viên. Điểm kiểm tra này thường có trị số dao động từ 25%-40% tùy vào từng trường, từng bộ môn, tuy nhiên hầu hết giảng viên chưa đầu tư công sức, thời gian để ra đề kiểm tra theo hướng kiểm tra để nhận biết khả năng ứng dụng của sinh viên vào thực tiễn, kiểm tra thái độ học tập, thái độ chính trị của sinh viên. Nhiều đề điểm tra mang tính hàn lâm, lý thuyết dẫn đến “đạo văn” trong sinh viên diễn ra phổ biến. Khi đề kiểm tra mang tính tái hiện kiến thức lại có sẵn nội dung trả lời trong giáo trình sẽ không kích thích được khả năng tư duy, thái độ tích cực của người học. Những yếu tố trên là nguyên nhân cơ bản cản trở chất lượng dạy và học Lý luận chính trị hiện nay.

2.2. Những thách thức khó khăn trong học tập lý luận chính trị - Về phía sinh viên

Năm học 2022-2023, Nhà trường có khoảng 1.300 sinh viên hệ chính quy, phần lớn các em đến từ các vùng quê nghèo tỉnh Quảng Bình, con em của các gia đình chính sách, chất phác, thật thà, chăm chỉ. Hầu hết sinh viên đều chăm ngoan, có ý thức vươn lên trong học tập, cần cù, chịu khó. Có thể nói đây là nét đặc thù về tính cách, lối sống của sinh viên Trường Đại học Quảng Bình. Bên cạnh đó vẫn còn một bộ phận sinh viên còn thờ ơ, chưa để tâm vào việc học tập, nghiên cứu. Kết quả học tập các môn Lý luận chính trị của sinh viên Trường Đại học học Quảng Bình năm học 2022-2023 cho thấy có khoảng 96% sinh viên vượt qua môn học này, tỷ lệ sinh viên thi lại ngày càng giảm chiếm 3,97%. Số lượng sinh viên Lào bị thi lại ngày càng giảm rõ rệt, tuy nhiên số sinh viên Lào đạt điểm A rất ít.

Điều này cho thấy sinh viên Lào còn gặp nhiều khó khăn trong học tập, nghiên cứu môn học này.

Nhìn chung, sinh viên có điểm học phần chưa cao chủ yếu đạt điểm B, C. Số lượng sinh viên K62 đạt điểm giỏi có 72/277 sinh viên chiếm 27%; sinh viên K63 có 36/160 sinh viên chiếm 22,5%. Trong đó, số lượng sinh viên đạt điểm D còn cao, K62 có 16/277 sinh viên chiếm tỷ lệ 5,7%, K63 có 21/160 sinh viên chiếm tỷ lệ 13,1% [4; tr35].

Qua phân tích kết quả học tập của sinh viên cũng như thực tế giảng dạy của giảng viên, chúng tôi rút ra một số điểm còn hạn chế của sinh viên khi học tập, nghiên cứu các môn Lý luận chính trị như sau:

Thứ nhất, hầu hết sinh viên đặc biệt là sinh viên năm thứ nhất chưa có phương pháp học tập có hiệu quả. Nhiều sinh viên quan niệm, học là khi sinh viên lắng nghe giảng viên giảng bài, ghi chép bài và làm bài tập đầy đủ. Quan niệm về học như vậy là chưa đầy đủ. Thực chất của việc học là tự đặt ra câu hỏi và tự trả lời. Ngoài học ở trên lớp, về nhà sinh viên phải đọc, nghiên cứu giáo trình, tự đặt câu hỏi và tự trả lời. Tức là các em phải rèn cho mình có thói quen tự học và tự nghiên cứu. Học là phải tỏ ra có kỹ năng thích ứng, có tư duy phản biện, biết bày tỏ chính kiến và vận dụng trong thực tiễn cuộc sống. Thực tiễn dạy học cho thấy, hầu hết sinh viên chưa có thói quen tự học, tự nghiên cứu, chưa sử dụng quỹ thời gian tự học ở nhà có hiệu quả. Chẳng hạn, giảng đường vào ban đêm có rất ít sinh viên đến học, giá sách của sinh viên khan hiếm sách tham khảo nói chung và sách Lý luận chính trị nói riêng, các em đang lãng phí thời gian học tập vào ban đêm. Trong khi đó, thời gian và kiến thức sinh viên học ở trên lớp

chưa đủ để thẩm thấu, dẫn đến chưa biến kiến thức của bài học thành kiến thức riêng có của mình. Tình trạng học vào thời điểm chuẩn bị thi, học xong rồi quên trở nên phổ biến trong sinh viên.

Thứ hai, phần lớn sinh viên chưa có thói quen tư duy phản biện trong học tập các môn Lý luận chính trị. Tư duy phản biện là một quá trình tư duy biện chứng gồm phân tích và đánh giá một thông tin đã có theo cách nhìn khác nhau nhằm làm sáng tỏ và khẳng định lại tính chính xác của vấn đề. Tư duy phản biện trở nên đặc biệt quan trọng đối với phương pháp dạy học lấy người học làm trung tâm - tức kích thích tính tích cực học tập của sinh viên. Khi sinh viên có tư duy phản biện sẽ hiểu sâu sắc hơn nội dung bài học, kiến thức ghi nhớ bền vững hơn, đồng thời tỏ rõ “cái tôi”, năng lực chiếm lĩnh tri thức của mình. Tuy nhiên, thực tế các giờ thảo luận lý luận chính trị hiện nay, nhiều sinh viên còn thụ động, có tư tưởng ngồi chờ, ỉ lại, xuề xòa, ít có chính kiến. Các sinh viên chưa có thói quen đặt câu hỏi, tại sao? Vì sao có kết quả như thế? Nêu ví dụ chứng minh, cần làm rõ thêm ý? Điều này tôi chưa hiểu? Khi sinh viên chưa hình thành được thói quen tư duy phản biện (đặt câu hỏi chất vấn, lấy ví dụ phân tích, chứng minh, diễn giải các vấn đề kinh tế - xã hội) sẽ làm cho giờ học nhàm chán, phương pháp dạy học tích cực trở nên không hiệu quả. Một mặt nào đó chưa tạo ra động lực chiếm lĩnh tri thức cả người dạy và người học.

Thứ ba, phần lớn sinh viên chưa có kỹ năng giao tiếp phi ngôn ngữ trong học tập các môn Lý luận chính trị.

Kỹ năng giao tiếp phi ngôn ngữ là giao tiếp thông qua cử chỉ, hành động của cơ thể như nét mặt, điệu bộ, cử chỉ, hành động. Những hình thức giao tiếp này đóng vai trò

hết sức quan trọng trong quá trình giao tiếp, chuyển tải thông tin. Ví dụ, khi sinh viên thuyết trình nội dung thảo luận của nhóm hoặc bài tập cá nhân nếu sử dụng các động tác, cử chỉ, điệu bộ hỗ trợ để biểu lộ, minh họa cho bài thuyết trình của mình ngay lập tức sẽ thu hút sự chú ý, quan tâm của cả lớp. Đồng thời nó cũng chứng tỏ sự tự tin, am hiểu trong quá trình học tập của sinh viên. Khác với các bộ môn khoa học khác, Lý luận chính trị được xem là một môn học mang tính lý luận, trừu tượng cao và khó so với tư duy của sinh viên nhất là năm thứ nhất. Vì vậy, khi trả lời câu hỏi, hay thuyết trình bài tập thảo luận nhóm sinh viên tỏ ra rất căng thẳng. Hầu hết sinh viên chưa có kỹ năng giao tiếp phi ngôn ngữ, chủ yếu sử dụng thuần túy ngôn ngữ nói, đọc để thuyết trình dẫn đến hiệu quả giờ thảo luận chưa cao. Ví dụ, khi lên bảng trình bày thay vì nhìn xuống lớp để trao đổi thông tin thì một số sinh viên quay mặt về phía giảng viên, đứng nghiêm tỏ vẻ lo lắng, sợ sệt. Một số sinh viên trình bày theo kiểu học thuộc, đọc văn bản. Nguyên nhân của hạn chế này có thể là do tố chất của một số sinh viên nhút nhát, không tự tin khả năng của mình, hoặc do chưa nắm được nội dung bài học cần chuyển tải, do bí từ diễn đạt, do ức chế tâm lý như đứng trước đám đông. Những hạn chế trên đang là rào cản lớn trong việc thực hiện phương pháp dạy học tích cực - Lấy người học làm trung tâm.

Thứ tư, đa số sinh viên gặp khó khăn trong việc sưu tầm, lựa chọn ví dụ minh họa và dẫn dắt vấn đề lý luận. Lựa chọn ví dụ nào để minh họa một cách cụ thể sống động, dễ hiểu, vừa mang tính thời sự, thực tiễn vừa giải quyết được nội dung, mục tiêu bài học đặt ra là một thách thức đối với sinh viên. Hầu hết, các sinh viên tỏ ra không tự

tin với những ví dụ do mình sưu tầm nên chủ yếu dựa vào những ví dụ có sẵn trong sách tham khảo làm cho phương pháp và cách thức tiếp cận kiến thức còn nghèo nàn, đơn điệu, thiếu tìm tòi, sáng tạo. Đa số sinh viên chưa được trang bị tốt các kỹ năng trình bày bảng, kỹ năng giải quyết vấn đề, kỹ năng thuyết giảng trước đám đông. Giọng nói nhỏ, dùng từ địa phương, viết bảng tùy tiện, không tự tin khi đứng trước lớp học đã làm cho bài thuyết giảng thảo luận nhóm kém sinh động. Nhiều ngành học có chuẩn đầu vào cao, năng lực nội sinh dồi dào nhưng chưa được phát huy, cụ thể là sinh viên chưa phát huy được năng lực tư duy trong quá trình học tập dẫn đến cách học lệ thuộc, thụ động, kiến thức ghi nhớ không bền vững.

2.3. Giải pháp nâng cao chất lượng dạy học các môn Lý luận chính trị ở Trường Đại học Quảng Bình hiện nay

2.3.1. Đối với Bộ môn

- Mở rộng liên kết, hợp tác trao đổi chuyên môn với khoa Lý luận chính trị ở các trường đại học

Trong xu thế hội nhập và phát triển công nghệ thông tin hiện nay đòi hỏi mỗi giảng viên phải luôn tự học, tự nghiên cứu để cập nhật những thành tựu của nghiên cứu khoa học giáo dục, ứng dụng công nghệ thông tin và truyền thông vào giảng dạy; phát triển chương trình trong giáo dục đại học. Để thực hiện tốt các yêu cầu trên, công tác bồi dưỡng, nâng cao năng lực cho đội ngũ giảng viên trở nên vô cùng quan trọng. Ngày nay, phát triển đội ngũ giảng viên không phải là việc của riêng một giảng viên hay của một trường nào, do đó xu hướng của bồi dưỡng đội ngũ giảng viên là hợp tác, chia sẻ kinh nghiệm với nhau. Để việc hợp tác bồi dưỡng giảng viên có hiệu quả,

Nhà trường, Khoa đặc biệt là Bộ môn cần chủ động liên kết, tạo mạng lưới, thường xuyên tạo ra các diễn đàn trao đổi chuyên môn. Trong các diễn đàn, các giảng viên nên chia sẻ những kinh nghiệm dạy học, giáo dục mà thực tiễn giảng viên đã vận dụng đưa lại hiệu quả cao. Hợp tác trong bồi dưỡng là một việc làm mang lại hiệu quả cho việc cải thiện năng lực nghề nghiệp của mỗi giảng viên. Việc làm này nhằm hướng đến tăng cường cho giảng viên kỹ năng tích hợp, tự bồi dưỡng chuyên môn nghiệp vụ của mình vì suy cho cùng mỗi giảng viên đều cần hợp tác để cải thiện năng lực nghề nghiệp của bản thân cũng như xây dựng môi trường giáo dục năng động, hiệu quả.

- Định kỳ hằng năm Bộ môn cần tổng hợp điểm thi kết thúc học phần, điểm học phần của sinh viên để có điều chỉnh về phương pháp giảng dạy, ra đề thi, chấm thi phù hợp.

- Tiếp tục đổi mới hình thức thi, chất lượng đề thi các môn Lý luận chính trị. Hiện nay, Bộ môn Lý luận Mác - Lênin - Trường Đại học Quảng Bình đang sử dụng hệ thống câu hỏi trong ngân hàng đề thi theo tỷ lệ 3/7 (3 điểm trắc nghiệm, 7 điểm tự luận). Thực tiễn chấm thi cho thấy, sinh viên làm tốt phần trắc nghiệm nhưng lại hạn chế phần tự luận. Do đó, định hướng của Bộ môn là đổi mới hình thức ra đề thi theo hướng tăng số điểm phần trắc nghiệm và giảm số điểm phần tự luận đồng thời nâng cao chất lượng đề thi, đa dạng hóa các dạng đề thi như thi vấn đáp, tự luận, trắc nghiệm kết hợp với tự luận, viết tiểu luận thay thế thi.

2.3.2. Đối với giảng viên

Giảng viên cần có thói quen nghiên cứu chương trình, bài giảng trước khi đến lớp. Vì nghiên cứu bài giảng trước khi đến lớp sẽ giúp cho giảng viên hiểu sâu sắc nội

dụng bài dạy, có nhiều ý tưởng sáng tạo làm cho bài giảng sinh động và thuyết phục hơn.

Giảng viên tự rèn cho mình có kỹ năng lôi cuốn và truyền cảm hứng cho sinh viên. Vì thành công của mỗi tiết dạy không chỉ đo bằng chuẩn kiến thức và kỹ năng mà còn đo bằng xúc cảm của người học. Khi nào sinh viên cảm thấy thích thú về bài dạy thì tiết dạy đó mới thành công trọn vẹn. Mặt khác trong thời kỳ bùng nổ thông tin như hiện nay, sinh viên có thể truy cập nội dung bài học bằng nhiều phương tiện, cách thức khác nhau. Do đó, đỉnh cao của việc dạy chưa hẳn là truyền thụ tri thức mà chính là truyền cảm hứng đến cho người học. Đối với người giảng viên, tri thức và kỹ năng là hai yếu tố không thể tách rời. Dù người dạy có tri thức phong phú, uyên thâm đến đâu mà không có hoặc hạn chế kỹ năng sư phạm thì chất lượng bài dạy không cao. Khi giảng viên không có kỹ năng sư phạm sẽ không thể truyền cảm hứng học tập đến cho sinh viên.

Giảng viên cần tích cực hơn nữa trong việc đổi phương pháp dạy học lấy sinh viên làm trung tâm. Người ta ví von rằng, giảng viên cũng giống như một người thợ ở chỗ đều có hộp đồ nghề. Trong hộp đó có đầy đủ các vật dụng cần thiết. Nếu bạn là người thợ, bạn sẽ sử dụng các vật dụng trong hộp đồ nghề sao cho đúng công dụng của nó. Ví dụ, người thợ mộc thì dùng bào, cưa, đục, người thợ xây dùng bay... Tương tự như vậy, hộp đồ nghề của giảng viên có rất nhiều phương pháp, tùy từng nội dung bài học mà giảng viên kết hợp các phương pháp sao cho có hiệu quả. Giảng viên cần thấy rằng, không có một phương pháp nào có tính vạn năng, do đó phải căn cứ vào đối tượng, nội dung bài học và đặc điểm, yêu cầu của các phương pháp dạy học mà vận

dụng cho phù hợp.

2.3.3. Đối với sinh viên

- Sinh viên chủ động rèn luyện thói quen tự học, tự nghiên cứu, năng động trong việc tiếp nhận tri thức.

Khởi tri thức các môn Lý luận chính trị rất đa dạng đó là những tri thức về các môn khoa học Mác - Lênin, đường lối, chính sách của Đảng Cộng sản Việt Nam... do đó, để nắm vững hệ thống tri thức này, ngoài việc chuyên cần lên lớp và tập trung nghe giảng, tích cực tham gia thảo luận, sinh viên phải tạo cho mình thói quen tự học, tự nghiên cứu. Sinh viên phải tích cực học tập để chiếm lĩnh tri thức và không ngừng học hỏi, rèn luyện nghiệp vụ sư phạm để nâng cao năng lực giảng dạy, công tác sau này.

- Sinh viên cần được quán triệt hai nguyên tắc học tích cực. Đó là:

Thứ nhất, học là việc của người học chứ không phải của người khác. Tức là khi sinh viên đóng vai trò là người đi học, các em phải chủ động tìm kiếm tri thức.

Thứ hai, học là luôn tự đặt ra câu hỏi. Có nghĩa là, sinh viên rèn luyện thói quen có tư duy phản biện trong học tập các môn Lý luận chính trị, còn việc sao chép từ giáo trình, từ lời giảng của giảng viên sang vở ghi là cách học chuyển giao (truyền thống) chứ không phải là cách học tạo dựng, phát huy tính tích cực, chủ động của sinh viên.

3. KẾT LUẬN

Dạy học các môn Lý luận chính trị có vai trò rất quan trọng trong việc hình thành thế giới quan khoa học và nhân sinh quan tích cực cho sinh viên. Thông qua dạy học môn này góp phần hình thành và phát triển cho sinh viên giá trị sống, nhân cách con người Việt Nam xã hội chủ nghĩa. Do đó, giảng viên giảng dạy các môn lý luận chính trị cần nhận thức vị trí, vai trò của mình

trong xã hội để có trách nhiệm hoàn thiện bản thân trước yêu cầu của thực tiễn xã hội. Trong đó, nâng cao chất lượng dạy và học là điều kiện tiên quyết để nâng cao chất lượng nguồn nhân lực cho xã hội.

Từ thực tiễn dạy học lý luận chính trị

cho thấy, năng lực chuyên môn và kỹ năng sư phạm là hai yếu tố cốt lõi để nâng cao chất lượng dạy học bộ môn này. Vì vậy, mỗi giảng viên cần không ngừng tự học, tự nghiên cứu để làm giàu tri thức chuyên môn của mình.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Bộ Giáo dục và Đào tạo (2009), *Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác-Lênin*, Nxb Chính trị Quốc gia Hà Nội.
- [2] Hội đồng Trung ương biên soạn giáo trình Quốc gia (2021), *Giáo trình Kinh tế chính trị Mác - Lênin*, Nxb Chính trị Quốc gia Sự Thật, Hà Nội.
- [3] Mạnh Tuấn (2005), *Những kỹ năng học tập hoàn hảo dành cho sinh viên*, Nxb Văn hoá thông tin.
- [4] Trường Đại học Sư phạm Huế (2019), *Đổi mới phương pháp giảng dạy, kiểm tra, đánh giá môn Lý luận chính trị*, GD&ĐT, Nxb Đại học Huế.
- [5] Hoàng Phê (2021), *Từ điển Tiếng Việt*, Nxb Viện Ngôn Ngữ Việt Nam.

Liên hệ:

ThS. Lương Thị Lan Huệ

Khoa Giáo dục Tiểu học - Mầm non, Trường Đại học Quảng Bình

Địa chỉ: 18 Nguyễn Văn Linh, Đồng Hới, Quảng Bình

Email: lanhue.qbu@gmail.com

Ngày nhận bài: 15/5/2023

Ngày gửi phản biện: 16/5/2023

Ngày duyệt đăng: 23/10/2024